

IITIN VESISTÖVISIO 2035

19.12.2025
muokattu 28.1.2026

Alkusanat

litin kunnassa vesi on aina ollut keskeinen osa maisemaa, elämää ja arjen hyvinvointia. Ahti Hammarin vuonna 1953 suunnittelemassa litin vaakunassa olennaiset elementit ovat Kymijokea kuvaava aaltokoroinen hopeahirsi sekä kultainen avain sen päällä kuvastaen kunnan keskeistä asemaa joen varrella. Järvet, joet ja pienvedet eivät ole meille litissä vain luonnonympäristöä, vaan voimavara, joka oikein hoidettuna luo edellytyksiä elinvoimalle, yrittäjyydelle ja viihtyisälle elämälle.

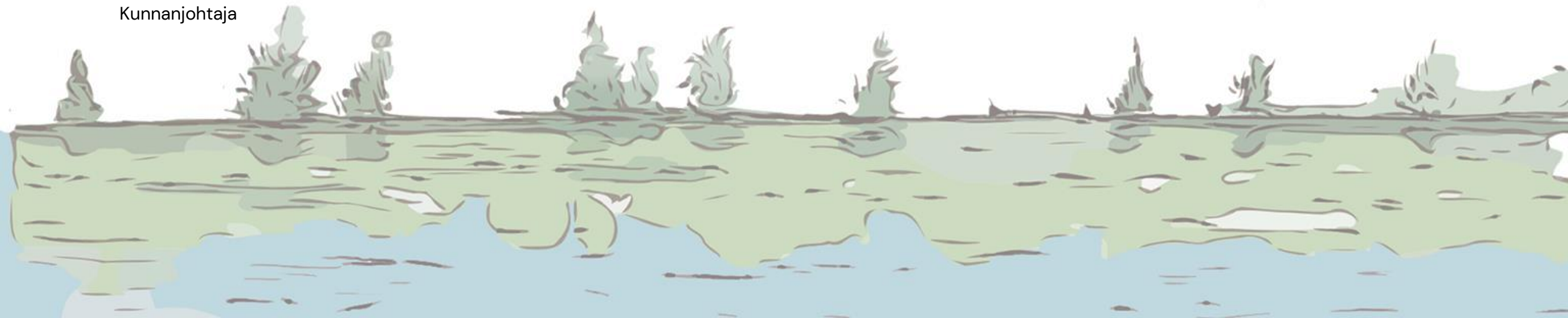
Hyvässä tilassa olevat vesistöt lisäävät alueen vetovoimaa matkailussa, virkistyksessä, kalastuksessa ja lähiruoan tuotannossa. Ne tukevat myös maa- ja metsätalouden kestäväää harjoittamista sekä kulttuurimaisemien ja perinneympäristöjen säilymistä. Samalla vesistöihin tukeutuva elinkeinotoiminta kannustaa huolehtimaan niiden kunnosta: kun vedet ovat käytössä, niiden tilaa myös vaalitaan ja parannetaan pitkäjänteisesti.

Vesistöjen hoito ei ole yksittäinen toimenpide vaan jatkuva yhteistyöprosessi, jossa luonnon monimuotoisuus ja ihmisten tarpeet sovitetaan yhteen. litin vesistövisiossa 2035 kootaan tätä työtä yhteiseksi suunnaksi ja konkreettisiksi askeliksi. Sen valmisteluun on osallistettu laajasti maanomistajia, yrittäjiä, yhdistyksiä sekä aiheesta kiinnostuneita asukkaita. Tiekarttaa myös tullaan jatkossa päivittämään ja täydentämään säännöllisesti yhteistyössä.

Huolehtimalla vesistämme huolehdimme samalla strategisesti litin tulevaisuudesta. Kun toimimme viisaasti ja yhdessä, vesistöt voivat olla sekä hyvinvoivan luonnon että kestävän elinvoiman perusta myös tuleville sukupolville.

Jarkko Salonen

Kunnanjohtaja

Ihastu Iittiin!

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

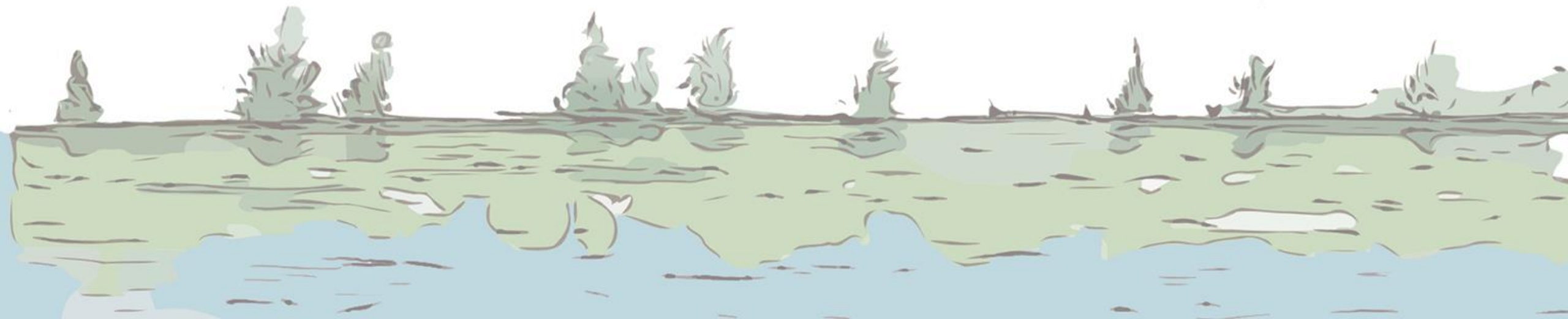

litin vesistövision taustaa

litin kunta ja Hämeen ELY-keskus (1.1.2026 alkaen Uudenmaan elinvoimakeskus) halusivat parantaa alueen vesistöjen tilaa ja vauhdittaa vesistöjen kunnostamista tilaamalla visiotyön, jonka toteutti syksyllä 2025 Kymijoen vesi ja ympäristö ry ja Tuike Valmennus Oy. litin vesistövisio 2035 laadittiin yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa keräämällä taustamateriaalia sekä järjestämällä kaksi työpajaa, joissa määritettiin vision tavoitteet ja tarvittavat toimenpiteet, sekä ideoitiin kunnostushankkeita. Vision toteutumista seurataan vuosittain päivitettävän tiekartan avulla.

Vesistövision laadinnan ohjausryhmässä oli mukana litin kunnalta Jarkko Salonen, Harri Hoffren ja Taru-Tiina Kalliokuusi, Hämeen ELY-keskukselta Katja Pellikka, MTK litiltä Perttu Toivola sekä yrittäjä Veli Hyyryläinen.

litin vesistövision alueeksi valittiin vesienhoidon Kaakkois-Suomen suunnittelualue siltä osin, kun se sijoittuu litin alueelle. Alue on osa Kymijoen vesistöaluetta ja alueen vedet laskevat Pyhäjärven kautta Kymijokeen. Vaikka tarkastelua tehtiin etenkin visioalueelle, voidaan tarvittavia toimia ja hankkeita jatkossa tehdä myös muualla litissä.

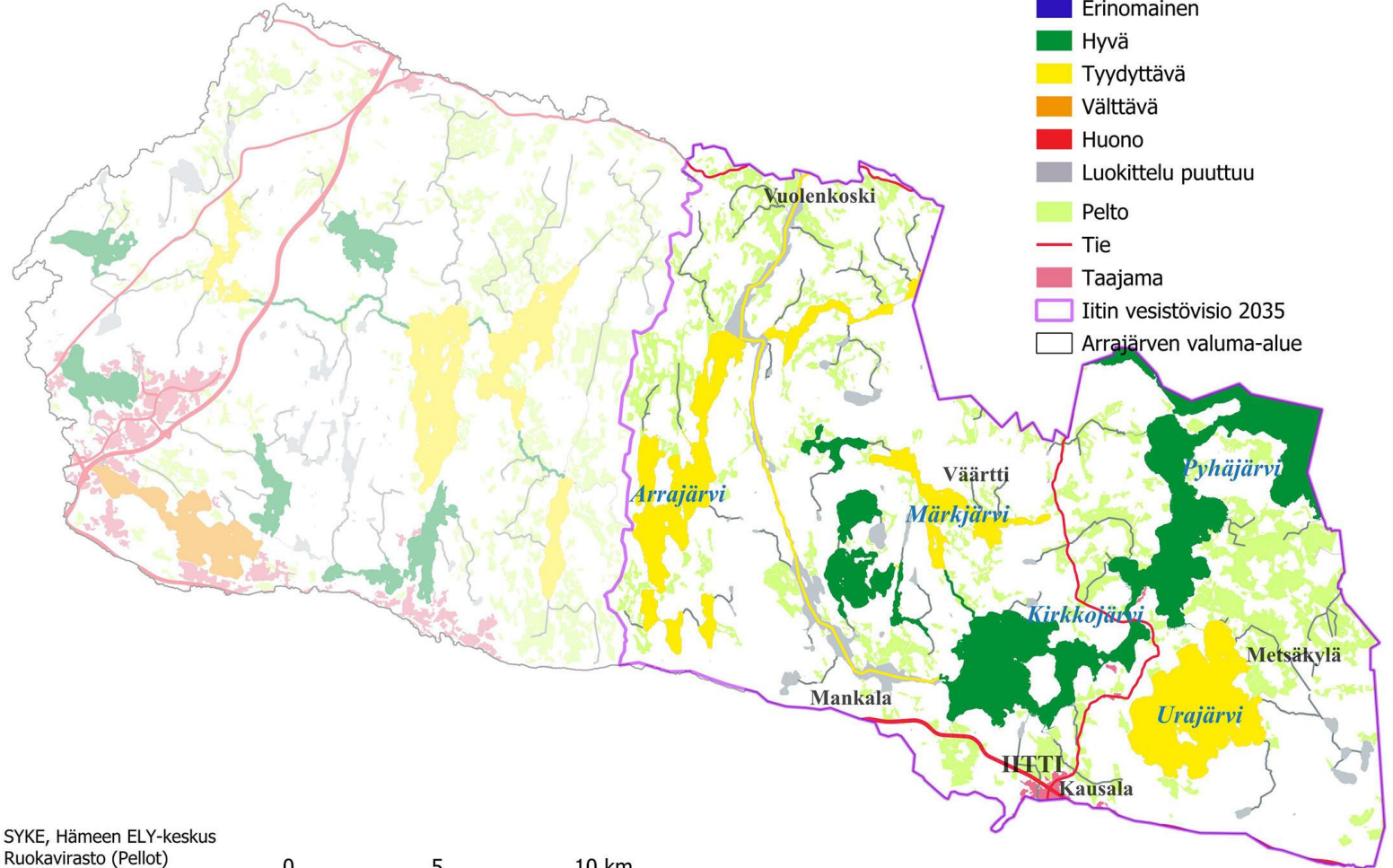

litin vesistövisio 2035

Visioalue ja vesien tila

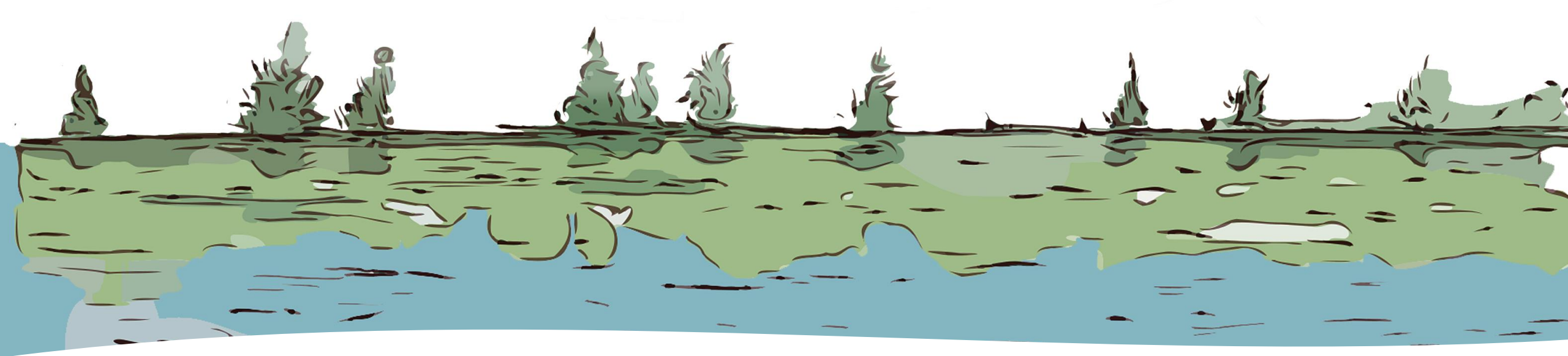
Visioalueeksi valittiin vesienhoidon Kakkois-Suomen suunnittelualue niiltä osin kuin se sijaitsee litin kunnan alueella. Arrajärven oma valuma-alue (alue, jolta vedet laskevat Arrajärveen) sijaitsee pääosin Lahdessa.

Vesienhoidossa on tavoitteena saavuttaa vesien hyvä ekologinen tila. Tällä hetkellä osa vesistöistä on tyydyttävässä tilassa.

© SYKE, Hämeen ELY-keskus
© Ruokavirasto (Pellot)
© Väylävirasto (Tiet)
© Maanmittauslaitos (Taajamat)

Vesistövision tarkoituksena on parantaa alueen vesistöjen ja luonnon tilaa

Vesistövisiossa tavoitteena on toteuttaa valuma-alueilla ja vesistöissä toimia, jotka edistävät vesistöjen hyvän ekologisen tilan saavuttamista. Toimia toteutetaan valuma-alueiden lähtökohtaisesti ja monitavoitteisesti.

Vesien tilan parantamisen ohella tarkastellaan virkistyskäytön ja elinkeinojen toimintaedellytysten kehittämistä niin luontomatkailun kuin peltojen kasvukunnon parantamisen näkökulmasta.

Visioon on koottu syksyllä 2025 järjestetyissä työpajoissa syntyneet näkemykset ja tarpeet visioalueen vesistökunnostuksista. Työhön pyrittiin saamaan mahdollisimman laaja näkemys alueen toimijoilta, ja samalla kartoitettiin erilaisia yhteistyö- ja rahoitusmahdollisuuksia.

Visiotyön myötä on käynnistetty pitkäjänteinen ja koordinoitu kunnostushankkeiden kimara konkreettisia toimia sisältävän tiekartan avulla. Tiekarttaa täydennetään säännöllisesti ja uudet hankeideat ja yhteydenotot maanomistajilta ovat tervetulleita.

Tavoitteita Iitin vesistövisiolle

Vesistövision tavoitteet koottiin työpajassa 25.9.2025. Työpajaan osallistui virkahenkilöstön lisäksi yhdistystoimijoita, osakaskunta-aktiiveja, maanomistajia ja yritysten edustajia.

[Työpajasta on julkaistu oma raportti.](#)

Vesistöjen,
vesiluonnon ja
kalaston
hyvä tila

Luottamuksellinen,
laaja ja avoin
yhteistyö sekä
verkostoituminen

Vesistöviisas
maa- ja
metsätalous

Tietoa ennen ja
jälkeen
kunnostusten

Vesien ja ranta-
alueiden
virkistyskäytön
edistäminen

Ilmaston-
muutokseen
sopeutuminen

Kiertotalous
(särkikalat,
ruokomassa,
sedimentti, levät)

Vesi on monessa mukana

Vesiluonto ja monimuotoisuus

Vesistömme ovat monimuotoisia pienistä puroista laajoihin selkävesiin. Niillä on oma lajistonsa ja ekosysteeminsä.

Huomattava osa sisävesien luontotyypeistä ja eliölajeista on uhanalaisia ja olemme vaarassa menettää osan vesiemme luonnonkirjosta. Luontokatoa hillitseviä toimia ovat mm. lintuvesikunnostukset ja virtavesien uomakunnostukset.

Luontotyytit ovat ylätasen monimuotoisuutta. Ne ovat maa- tai vesialueita, joilla on tietyt ympäristöolot ja luonteenomainen kasvi- ja eläinlajisto.

Sisävesien luontotyyppien syntyyn vaikuttavat muun muassa ilmasto, valuma-alueen maaperän laatu sekä vesistön hydrologiset ja morfologiset ominaisuudet. Luontotyypeiksi on määritelty esimerkiksi suuret humusjärvet, savimaiden latvapurot ja lähdelammikot.

Maa- ja metsätalous

Vesi on tärkeä elementti maa- ja metsätaloudessa maaperän kasvuolosuhteiden säätelijänä.

Metsissä ja pelloilla voi olla myös luonnontilaisia tai rakennettuja vesielementtejä, jotka vaikuttavat laajemman alueen veden virtauksen säätelyyn tai toimivat monimuotoisen luonnon elävöittäjänä. Kosteikot, tulvaniityt, metsäpurot ja ojat tarjoavat monille harvinaisillekin sammakoille, hyönteisille ja linnuille sopivan elinympäristön.

Metsien, peltujen ravinnehuuhtoumat ovat suurimmat kevät- ja syystulvien aikaan. Suoraan vesistöön kohdistuva kuormitus aiheuttaa vuosien saatossa niiden rehevöitymistä, mikä voi näkyä mm. sinileväkukintojen runsastumisena. Ravinnevalumia vähennetään mm. parantamalla maaperän kasvukuntoa ja virtausnopeuteen vaikuttavilla vesiensuojeluratkaisuilla.

Elinkeinot ja matkailu

Puhtaat luonnonantimet ja lähiruoka ovat elämyksiä matkailijoille. Matkailijoita varten tarvitaan niin esteettömiä kohteita kuin vaativia reittejä metsiin ja vesille.

Matkailija ja retkeilijä nauttii hyväkuntoisista vesistöistä ja rannoista. Satamien toimivat palvelut tukevat elinkeinotoimintaa ja vähentävät luontoon kohdistuvaa kuormitusta.

Vesistöt ovat turisteille houkutus ja suomalaiselle elämänmuodolle tärkeitä. Meidän tehtävämme on pitää vesistöt puhtaina, käyttökelpoisina ja houkuttelevina.

Perinnebiotoopit, kulttuurimaisema ja ranta-alueet

Perinnebiotoopit ja kulttuurimaisemat tuovat historian ja luonnon yhteen. Yhdessä ne muodostavat monipuolisen ja rikkaan ympäristön historiasta kiinnostuneille sekä luonto- ja lintuharrastajille.

Perinnebiotooppien ennallistamisella suojellaan lajeja, jotka olisivat muutoin häviämässä.

Kalat ja kalastonhoito

Monipuolinen kalakanta on ekologisesti tavoiteltavaa. Kalasto kestää voimakkaankin kalastuspaineen, kun saalislajeja on useita. Samalla myös pyyntimuodot ovat monipuolisia. Kalat ovat mitä mainiota lähiruokaa.

Petokalat, kuten kuha ja hauki, ovat tärkeitä saalistajia, jotka rajoittavat särkikantaa. Särkikalat pölyttävät pohjasedimenttiä, jolloin ravinteita vapautuu veteen tuottavien levien käyttöön. Särkikalat syövät suurikokoisia vesikirppuja, jolloin leviin kohdistuva saalistuspaine vähenee ja ne pääsevät lisääntymään voimakkaasti.

Virkistyskäyttö

Veneily, kalastaminen ja uiminen ovat yleisempiä kesäisiä vesistöjen virkistyskäytön tapoja. Lajivalikoima on voimakkaasti laajenemassa melontaan ja SUP-lautailuun.

Talven jäällä hiihdetään ja pilkitään. Vesistöjen virkistyskäyttöä edistävät viihtyisät, saavutettavat ranta-alueet sekä rakennetut levähdyspaikat ja laavut.

Rantojen elinympäristöt ja lintutornit tarjoavat luonnosta ja linnuista kiinnostuneille mielenkiintoisia harrastuspaikkoja.

Kohteiden saavutettavuus vaatii sijaintitietoa ja lupaa liikkua. Tähän auttavat hyvin laaditut retkikartat.

Kunnostustoimet

Vesistökunnostuksia tarvitaan, kun vesien tila on heikentynyt tai eliölajien elinympäristöt ja vesistöjen virkistyskäyttömahdollisuudet ovat heikentyneet.

Kunnostustoimia suunniteltaessa otetaan huomioon kohteen erityispiirteet ja sovitetaan yhteen virkistyskäytön ja luonnonsuojelun tavoitteet.

Kunnostusmenetelmien valinta ja toteutus vaativat asiantuntemusta ja vaikutusten seuranta.

litin vesistövisiotyössä kunnostustoimia suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä osakaskuntien, maanomistajien, viljelijöiden, matkailuyrittäjien, kalastajien, paikallisten asukkaiden, mökkiläisten sekä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa.

Vesistöjen valuma-aluekunnostuksissa vähennetään maalta tulevaa kuormitusta. Toimia voivat olla:

- Jätevesijärjestelmien parantaminen
- Taajamien ja teiden hulevesien viivytys- ja puhdistusrakenteiden rakentaminen
- Muutokset metsätaloudessa ojituksen ja maanmuokkauksen minimoimiseksi ja rantapuuston säilyttämiseksi sekä erilaisten vesiensuojelurakenteiden rakentaminen
- Turvemaiden ennallistaminen
- Peltomaan kasvukunnon parantaminen, vesiensuojelurakenteiden rakentaminen (kosteikot, tulvatasanteet) ja suojavyöhykkeet
- Lannan varastointi ja käyttö
- Vesien viivytyksen lisääminen
- Neuvonta, ohjeistus ja valvonta

Vesistöissä kannattaa tehdä kunnostuksia, kun valuma-alueelta tuleva kuormitus on saatu hallintaan. Tarvittavia vesistökunnostustoimia voivat olla:

- Hoitokalastus
- Sedimentin poisto
- Vedenpinnan nosto tai vakautus
- Kelluva kosteikko
- Kemikaalikäsittely
- Alusveden suodatus
- Alusveden hapetus
- Vesikasvillisuuden vähentäminen
- Vieraslajien poisto

Virtavesissä eli puroissa ja joissa tarvittavia kunnostustoimia voivat olla:

- Vesieliöiden kulkuesteiden poisto
- Kutu-, poikas- ja elinalueiden kunnostus
- Eroosiosuojaus
- Tulvatasanteiden rakentaminen

Suunniteltuja kunnostustoimenpiteitä

litin vesistövision toisessa työpajassa 29.10.2025 suunniteltiin kunnostustoimenpiteitä.

Erilaisten mahdollisuuksien kartoitus omarahoituksen ja avustusten saamiseksi koettiin hyvin tärkeänä. Mahdollisuuksia tullaan esittelemään visioalueen tapahtumissa.

Toiseksi tärkeäksi kokonaisuudeksi nousi yhteisen vesistökunnostusverkoston perustaminen. Verkostomainen työskentely tullaan sisällyttämään tuleviin hankehakuihin ja sitä edistetään lisäksi litin kunnan ja Elinvoimakeskusten (entinen ELY-keskus) tahoilta.

Virtavesikohteita, joihin liittyy vahvasti myös virtavesikutuisten kalojen elinolojen parantaminen, on alueella runsaasti. Kymijokeen laskevia pieniä puroja, joissa on potentiaalia esimerkiksi taimenen elinalueeksi, ovat Savioja ja Pitkäoja. Alueella tarvitaan lisäksi laajempaa virtavesien tilan kartoitusta.

Valuma-aluekunnostuksia suunniteltiin aloitettavaksi etenkin Kausalan läpi virtaavan Pentinojan valuma-alueella ja Märkjärven ja Kotojärven välisessä Myllyojassa.

litin kunta tulee tarkastelemaan valtatie 12:n vesistövaikutusten minimoimista. Lisäksi Märkjärven valuma-alueella sijaitsevan Suilun kosteikkoa suunniteltiin laajennettavaksi ja parannettavaksi.

Peltomaan kasvukunnon parantamisella tavoitellaan ravinteiden parempaa sitoutumista viljelykasvien käyttöön ja eroosion vähenemistä. Kosteiden ja lammikoituvien peltojen luonnonmukainen vesienhallinta tukee lisäksi vesiensuojelua. Näitä maatalouden, samoin kuin metsätalouden, vesiensuojelullisia toimenpiteitä edistetään yhteistyössä eri hankkeiden kanssa.

Lintuvesien HELMI-elinympäristöohjelman kunnostuskohteista valmistui Kuoppasuonlahti vuonna 2025. Tiedossa olevia uusia kunnostuskohteita ovat Urajärven Mukulanlahti ja Pelinginselän Tervolanlahti. Lintuvesien kunnostustarpeita on tunnistettu muuallakin, mm. Kausalanlahdella ja Iso-Valkjärvellä.

litin vesistövisio 2035 - tiekartta

Viitteellinen aikataulu visioalueen kunnostustoimien aloitukselle

2025

◆ **Kirkkojärvi**, Kuoppasuonlahti
Lintuvesikunnostus

◆ **Kausala**, VT12
Hulevesien hallinta

◆ **Tiedonvälitys ja verkostoituminen**,
Maastokohdetilaisuuksia ja tiedon jakamista järjestetään säännöllisesti koko visiokauden ajan

2026

◆ **Märkjärvi**, Suilun kosteikko
Valuma-aluekunnostus

◆ **Märkjärvi**, Heikkolanjoki
Virtavesikunnostus, kalatalous

◆ **Kotojärvi-Märkjärvi**, Myllyoja
Valuma-aluekunnostus, virtaaman hallinta ja monimuotoisuuden lisääminen

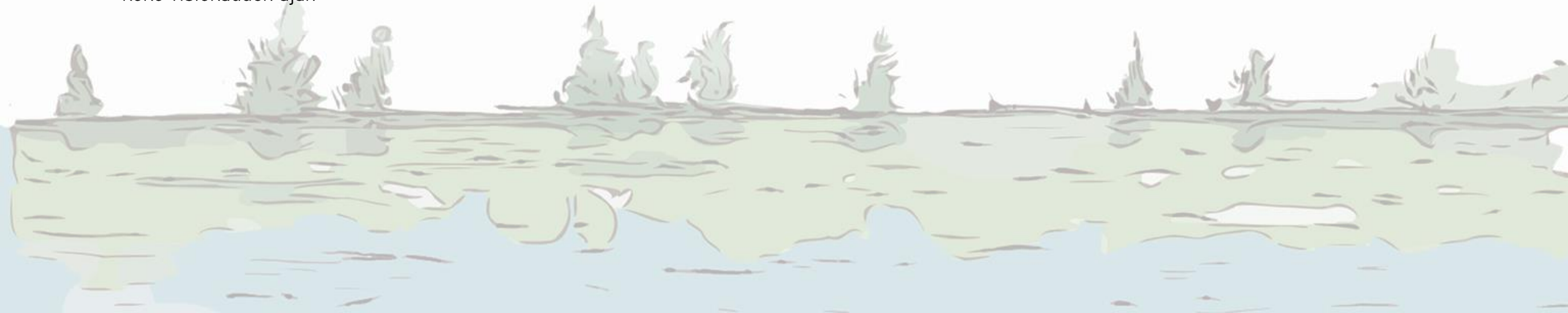
2027

◆ **Myllyjärvi-Välijoki**
Virtavesikunnostus

◆ **Herkät alueet**
Hajakuormitus, jätevesijärjestelmien kartoitus ja valvonta

◆ **Kausala**, Pentinoja ja Urajärven rannat
Hulevesien hallinta, valuma-aluekunnostus

◆ **Kymijoki**, Savioja ja Pitkäoja
Virtavesikunnostus, kalatalous

litin vesistövisio 2035 - tiekartta

Viitteellinen aikataulu visioalueen kunnostustoimien aloitukselle

2035

- ◆ **Pyhäjärvi**, Torasjoki,
Virtavesikunnostus
- ◆ **Pyhäjärvi**, Myllyoja ja
Kimolanlahti,
Virtavesikunnostus
- ◆ **Tiedonvälitys ja
verkostoituminen**,
Maastokohdetilaisuuksia ja
tiedon jakamista
järjestetään säännöllisesti
koko visiokauden ajan

- ◆ **Leininselkä**, Sahanlahti,
Valuma-aluekunnostus
- ◆ **Kausala**, tulvivat pellot
Valuma-aluekunnostus
- ◆ **Jokue**, Nauhamaanoja ja
Jokuenlahti
Valuma-aluekunnostus

- ◆ **Arrajärvi**,
Valuma-aluekunnostukset
- ◆ **Urajärvi-Kymijoki**,
Kupparinoja
Väylä- ja virtavesikunnostus
- ◆ **Urajärvi**, Muuroja
Valuma-aluekunnostus

Muita kunnostuksia
ja hankeideoita
– ehdota omaasi!
Selvitetään yhdessä
mahdollisuudet

Perinnebiotoopit ja kulttuurimaisema
Vesiluonto ja monimuotoisuus
Vesien hyvä ekologinen tila
Vesien tilan parantaminen
Luonnon monimuotoisuus
Elinkeinot ja matkailu
Virtavesikunnostus
Maa- ja metsätalous

Kuormituksen vähentäminen
Veden korkeuden säännöstely
Nousuesteen poisto
Eroosion rajoittaminen
Niitot ja ruoppaukset
Tulvien hallinta
Virtaaman taseaus
Vesipinnan säätö
Maisema-arvot
Kalastonhoito
Pohjaeläimet
Kuivatus
Linnut
Kalat
Virkistyskäyttö
Ranta-alueet
Säännöstely
Pohjavedet
Hulevedet
Vesivoima
Jätevedet

Näin pääset mukaan

Ilmoitathan meille kiinnostuksestasi vesistökunnostuksiin!

Voit tulla mukaan litin vesistövision yhteistoimintaryhmään edistämään ja seuraamaan paikallisia vesistöasioita. Sinulla voi olla myös alustava tai pidemmällekin suunniteltu kunnostuskohde tai muu idea, jonka toteutusta yhdessä edistämme.

Yhteystietonsa jättäneille ilmoitamme erikseen vesistövision tilaisuuksista ja tapahtumista. Tiedotuslistalle voit liittyä nettisivujen lomakkeen kautta:

[Vesistöt ja vesiensuojelu | litin kunta](#)

Yhteystiedot:

litin kunta, ympäristönsuojelutarkastaja
Taru-Tiina Kalliokuusi
p. 040 559 6498, taru-tiina.kalliokuusi@iitti.fi

Uudenmaan elinvoimakeskus, vesienhoidon asiantuntija
Katja Pellikka
p. 0295 025 204, katja.pellikka@elinvoimakeskus.fi

Liitteet

- Liite 1, Visioalueen valuma-aluekartat
- [Työpaja 1 25.9.2025 raportti, Tavoitteiden määrittely ja verkostoituminen \(pdf\)](#)
- [Työpaja 2 raportti, 29.10.2025, Kohdesuunnittelu \(pdf\)](#)

Tausta-aineistoa

- [litin Urajärven kunnostussuunnitelma 2014](#)
- [Arrajärven kunnostussuunnitelma 2014](#)
- [litin Märkjärven kunnostussuunnitelma 2014](#)
- [Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelma 2022-2027](#)
- [Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitosuunnitelmat vuosille 2022-2027: Osa 1](#)

